

[Hans Hansen (Rørby).]

bevirke en Række overfladiske Krusninger, men vil efter vor Mening ikke føre til det Maal, man har sat sig.

Afsnit III om Moratorium er jo en gammel Kending og for saa vidt den Del af Forslaget, der i Betragtning af Landbrugets øjeblikkelige Situation fortjener den største Opmærksomhed. Gennem 3 Kriseaar har man nu ved mange forskellige Midler forhindret et Opgør mellem Landbrugets Debitorer og Kreditorer. Denne Tilstand kan ikke vedvare, men et Opgør i Dag efter den almindelig gældende Lovgivnings Regler vilde næppe kunne gennemføres uden megen Ubillighed, og uden at der blev skabt Panik i Erhvervslivet. Vi kan derfor med Tilfredshed se paa denne Del af Forslaget, der netop tilsigter en Slags Masselikvidation for den insolvente Del af Landbruget, og det, der for os er det afgørende i Forslaget, er den Bestemmelse, der findes i § 29 om, at Kreditorerne har Ret til selv at fastsætte Ejendommens Værdi og eventuelt ogsaa overtage den til den Værdi. Dermed er Retten til at søge sig fyldestgjort ved Overtagelse af Pantet bevaret, og det naturlige Krav, Kreditor har ved en Fallit paa at søge sin Fordring dækket i størst muligt Omfang, er herved opfyldt.

I Afsnittet om Renteudligningsfonden findes for det første en Afdeling omfattende §§ 13—17, hvor det bestemmes, at der i 9 Terminer ydes en Rentelettelse, og at Midlerne hertil skaffes til Veje ved Skatter. Dette Afsnit, som for øvrigt ikke principielt adskiller sig fra Sommerforslagets Rente-hjælp, selv om det indeholder Enkeltheder, der er meget forskellige derfra, indeholder jo Forslag, som tidligere er drøftet og behandlet, og jeg skal ikke ved denne Lejlighed komme ind paa tekniske Enkeltheder i disse Paragraffer. Men derefter følger der i § 18 en Bestemmelse om, at der foreslaas oprettet en Renteudligningsfond, hvortil Landbruget i gode Aar skal indbetale for i daarlige Aar at kunne faa udbetalt, altsaa i Virkeligheden en Konjunkturforsikringskasse.

Denne § 18 synes at rumme stærke Mindelser om Grundskyld, og det kunde derfor se ud, som om den højtærede Indenrigsminister var Forslagets Ophavsmand; men i saa Fald maa man beklage, at Fortiden ikke har været Ministeren mere nærværende under Udarbejdelsen, end Tilfældet har været. Reglerne om, at Landbruget skal indbetale 2,5 pro mille af Ejendomsskylden ved en Forrentningsprocent

paa 5, stigende til en Afgift paa 1 pCt., naar Forrentningsprocenten er 6,5, har en vis ydre Lighed med Grundstigningsskyld, men der er den afgørende Forskel, at denne Afgift ikke gaar i Samfundskassen, og at den tillige er en Afgift paa arbejdsskabte Værdier, der ogsaa er indeholdt i Ejendoms-skyldværdien.

Ved saaledes at beslaglægge Værdistigningen for Landbrugets Vedkommende inden for den her nævnte Grænse forekommer det mig imidlertid, at man afgørende spærrer for enhver Mulighed for en rationel Grundskyld. Ligesom Ministeren i sin Tid i sit Forslag om Ændringer i den faste Ejendomsbeskatning foreslog at forhøje det skattefrie Afdrag, er Ministeren mærkeligt nok ogsaa her i Virkeligheden inde paa den samme Bane og vanskeliggør en Videreførelse af Grundskylden.

Man kan paa ingen Maade sige, at § 18 har økonomiske Virkninger, der kan sidestilles med Grundskyldens. En af Grundskyldens store og betydningsfulde Virkninger er den, at den gør Jorden som økonomisk Faktor bevægelig. I Dag er Jordens økonomiske Værdi og Besiddelsesform meget træt bevægelig; den Modstand, Ejendomspriserne har vist under Krisen, er et tydeligt Vidnesbyrd om, hvor sejt Ejendomspriserne holder igen selv i Nedgangstider. Grundskylden har derimod netop den Virkning, at den gør Ejendomsoverdragelserne lettere, ligesom den stimulerer til Udstykning. Renteudligningsfonden vil i høj Grad binde Ejendomspriserne, og det endda paa et forholdsvis højere Niveau end nu; dens Virkninger vil altsaa være stik modsat Grundskyldens.

Med Hensyn til Forslagets Virkninger paa langt Sigt har Dr. polit. Jørgen Pedersen gjort opmærksom paa, at Beregningen af Afgiften i Forhold til Forrentningsprocenten vil betyde, at Afgiften synker ved uforandret Driftoverskud inden for Landbruget, idet Jordens Handelsværdi stiger, naar Driftoverskuddet holder sig vedvarende højt, og derved falder Forrentningsprocenten. Og i Nedgangstider vil den hurtigere komme under den Grænse, hvor der skal gives Tilskud fra Fonden til Landbruget. Dette Forhold skærpes derved, at Risikoen ved Nedgangstider formindskes, og at man derfor vil kapitalisere Landbrugets Udbytte med en højere Kapitaliseringsfaktor.

Landbruget er jo ikke mere en Helhed, der kan lægges ind under en Enstøthed, som Renteudligningsfonden har til Hensigt. Landbruget er en højst forskellig og højst specialiseret Industri i vore Dage, og jeg